

Socializácia a habituácia šteniat

Čo je socializácia a habituácia?

- Pomocou **socializácie** sa zvieru učí, ako rozpoznať jedinca biologického druhu, s ktorým žije a ako na neho reagovať.
- **Habituácia** - proces, pri ktorom si zvieru zvyká na určitý podnet z prostredia a učí sa ho ignorovať, pretože neznamená hrozbu
- Socializácia a habituácia sa musí uskutočniť, pokiaľ je pes mladý, aby z neho nevyrástol neprispôsobivý jedinec.
- Je závislá na individuálnych genetických vlohách psa a na kvalite jeho prvých skúseností.
- Pes, ktorý má malé, alebo žiadne skúsenosti, bude mať bez liečby vždy sklony k bojovosti
- Pes, ktorý má isté, avšak nedostatočné skúsenosti, bude prispôsobený lepšie, ale nie celkom výborne
- Pes, ktorý má dostatočné skúsenosti, pravdepodobne vyrastie vo vyrovnaného psa

1. experiment:

trojtýždňové šteňatá čivavy odchované individuálne vo vrhoch štvortýždňových mačiek
výsledok

šteňatá dávali v dvanástich týždňoch prednosť spoločnosti mačiek pred spoločnosťou svojich súrodencov z vrhu, ktoré s mačkami odchovávané neboli. Navyše bolo zistené, že mačiatka náhradnej mačky boli schopné komunikovať so psami, zatiaľ čo mačiatka z iných vrhov, ktoré nemali psiu spoločnosť, sa vyhýbali kontaktom so psami.

Obojstranná socializácia – aj mačky sa socializovali na psov

2. experiment:

Vrhy šteniat boli rozdelené do troch skupín:

- jedna skupina šteniat bola od narodenia krmená z fľaše a nemala žiadny kontakt s inými psami
- druhá skupina mala rovnaký kontakt so psami ako aj s ľuďmi
- tretia skupina vyrastala iba v spoločnosti ostatných šteniat a svojej matky

3. experiment:

Pokiaľ boli šteňatá držané v izolácii od ľudí a nasledovne zoznamované s ľuďmi v neskorších štádiách, boli ich reakcie tým menej dôverné, čím boli šteňatá staršie

- Šteňatá, ktoré sa s ľuďmi zoznámili prvýkrát už v treťom až piatom týždni života, k nim mali dôveru
- Šteňatá zoznamované s ľuďmi medzi piatym a siedmym týždňom veku mali strach
- Šteňatá, ktoré sa prvýkrát zoznámili s človekom v deviatom týždni alebo neskôr boli celkom bojzlivé
- U šteniat chovaných v izolácii od ľudí až do veku štrnástich týždňov boli obavy a snahy o útek tak silné, že sa naďalej správali ako divoké zvieratá

Pokusy boli zamerané na snahu zistiť citlivé habituačné obdobie šteniat:

- Skupina šteniat žijúcich v podmienkach chudobných na podnety boli umiestnené do testovacej oblasti s rôznymi predmetmi iba na pol hodiny vo veku piatich, ôsmich, dvanástich a šestnástich týždňov.

Čo z výskumu vyplýva?

Aj novorodené šteňatá majú istú úroveň rozpoznávacích schopností a socializácie voči tvorom okolo seba pomocou čuchu.

Citlivé obdobie socializácie začína približne vo veku troch týždňov a v ôsmich týždňoch bude reakcia neskúseného šteňaťa na nové podnety s veľkou pravdepodobnosťou bojzlivá

Čím je šteňa staršie v dobe, keď sa prvýkrát stretne so svetom, v ktorom bude žiť, tým menšia je nádej na to, že sa dostatočne prispôsobí.

socializácia a habituácia šteniat sa môže vytratiť

socializáciu a habituáciu treba v mladom veku ustavične posilňovať až do dospelosti.

Pre majiteľa z toho vyplýva:

U šteňaťa, ktoré je dobre socializované do veku dvanástich týždňov, je potrebné pokračovať so socializáciou až do dospelosti, aby sa prínos socializácie plne uplatnil.

- Najneprijemnejším dôsledkom nedostatočnej socializácie a habituácie je skutočnosť, že sa pes, ktorý sa bojí nejakého človeka alebo predmetu, sa prirodzene snaží od neho utiecť do bezpečnej vzdialenosti.
- Pokiaľ utiecť nemôže, má pes tri možnosti:
 - bud' tohto človeka alebo predmet akceptuje
 - alebo sa bude naďalej snažiť o útek
 - alebo sa pokúsi človeka či predmet zahnať

Socializácia v praxi

Prvé dni

- zodpovednosť za správny štart šteňaťa do života nesie chovateľ už v dobe pred narodením a to správnym výberom suky a psa, ktorých genetický materiál zaistí splodenie šteniat s potenciálne dobrou povahou
- častý kontakt chovateľa so sukou a šteňatami, umožnenie interakcie s inými ľuďmi
- zaistenie šteňatám dostatok podnetov z prostredia

Dôkazom dostatočnej socializácie šteniat je reakcia šteniat samotných:

- šteňatá by mali vyzeráť spokojne a sebaisto
- šteňatá by sa mali ochotne priblížiť, mali by dovoliť siahnuť na seba
- je potrebné sledovať správanie sa psov, ktorí žijú v susedstve šteniat

Socializácia v praxi

Čo sa môže urobiť v domácnosti?

Návštevy

- - navykať šteňa na množstvo návštevníkov oboch pohlaví a rôzneho veku. To pomôže rozvíjať jeho sociálne skúsenosti a obmedzí to v pozdnejšom veku jeho teritoriálne správanie sa na ovládateľnú úroveň.

Deti

- navykať šteňa na kontakty aj s cudzími deťmi a na ich dotyky, ale je potrebné vždy zostávať nablízku a nedovoliť deťom, aby psa trápili, alebo s ním zachádzali ako s hračkou
- pravidelne sa stretávať s niekým, kto má malé dieťa, aby si šteňa navyklo vidieť a počuť malé deti

Starostlivosť o srst'

Veterinárna starostlivosť

Zrakové a sluchové vnemy v domácnosti

Umožniť šteňaťu kontakt s bežnými zvukmi v domácnosti (vysávač, práčka, digestor a pod.)

Poštár, susedia a iní

Zobrať šteňa na prechádzky a umožniť mu čo najčastejšie styk s týmito osobami

Iné psy v domácnosti

- Pokiaľ už druhý pes v domácnosti sa nachádza, je potrebné ho zoznámiť so šteňaťom postupne, najlepšie na záhrade. Akonáhle starší pes šteňa akceptuje, môžu obe zvieratá začať rozvíjať svoj vzájomný vzťah bez väčších zásahov.

Prevencia hravého hryzenia

- Ak šteňa zistí, že ostatní jedinci na jeho hryzenie reagujú odmietavo, naučí sa ovládať silu svojho hryzenia.

Zvykanie na vodítko

- chôdza na vôdzke.

Samota

- Socializácia je veľmi dôležitá, ale rovnako dôležité je tiež, aby sa šteňa naučilo byť v klúde, keď zostane samo. Šteňa, ktoré nie je zvyknuté, že ho pravidelne nechávate osamote, môže v dospelosti trpieť úzkosťou z odlúčenia.